

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ 120.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Βραχονησίδα Φαλκονέρα

8 Δεκεμβρίου 1966

Το νερό ήταν μαύρο. Μαύρο και πηχτό. Κολλούσε πάνω της σαν άλλη σάρκα. Σαν ακρίδα γαντζωνόταν, όμοιο με δεύτερο δέρμα από ολόμαυρη λάσπη που κάλυπτε κάθε κύτταρό της. Εισχωρούσε μέσα της και τη μαύριζε ακόμα περισσότερο, ενώ η κοπέλα πάλευε να γλιτώσει από τη μανία των πιο άγριων κυμάτων. Δεν ήταν όμως η θάλασσα αυτό που την έπνιγε. Τι στο διάολο να ήταν; Όχι, δεν την ένοιαζε τώρα. Εκείνη έπρεπε να σωθεί. Αγωνιζόταν να τα βγάλει πέρα με κάτι θεριά ως εκεί πάνω, πελώρια και δυσανάλογα με τις δικές της δυνάμεις. Ίδια με οροσειρές ήταν και όρθωναν το ανάστημά τους απειλώντας να την πνίξουν, να της πάρουν την τελευταία ανάσα, λες και την αντιμάχονταν με τον πιο ύπουλο και αποτελεσματικό τρόπο. Πώς να τα βάλει, γυναίκα πράμα, με τόσο ισχυρό αντίπαλο;

Κατάπινε το νερό και πνιγόταν από την αλμύρα και από κάτι άλλο που είχε γεύση στυφή, κάτι που δεν είχε νιώσει ποτέ άλλοτε στο στόμα της. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι ήταν. Μήπως ήταν η γεύση του ίδιου του θανάτου; Άραγε είχε γεύση ο θάνατος; Είχε μορφή, αποτελούνταν από ύλη; Μάλλον ναι, και ήταν αυτή που γεννούσε μέσα της τον φόβο. Κάτι την τραβούσε να αφηθεί, να τα παρατήσει

και να βουλιάξει μέσα στην πηχτή σκοτεινιά του πιο μελανού ερέβους που είχε αντικρίσει ανθρώπου μάτι. Όταν έχεις φτάσει στην άκρη του γκρεμού, υπάρχουν μόνο δύο κινήσεις να κάνεις. Είτε ένα βήμα μπροστά, οπότε θα πέσεις και θα χαθείς, είτε να γαντζωθείς και να πασχίσεις να κρατηθείς. Να κάνεις το βήμα που σου απομένει προς τα πίσω και να σωθείς. Γι' αυτό το βήμα προς τα πίσω πάσχιζε η γυναίκα εκείνη την ώρα, και ας την έσπρωχναν τα πάντα να πάει μπροστά. Πάλευε να κερδίσει άλλη μια ανάσα, άλλη μια στιγμή ζωής. Αγωνιζόταν να τα καταφέρει.

Κάποια στιγμή διέκρινε την άκρη ενός κασονιού, που πάλευε κι εκείνο με την αγριάδα και τη μοχθηρία της θάλασσας. «*Να η σανίδα σωτηρίας μου...*» σκέφτηκε – και δεν έχασε την ευκαιρία. Ήταν δίπλα της και συνάμα τόσο μακριά της. Κολύπησε με τεράστια δυσκολία προς το μέρος του, με το κεφάλι πότε έξω από τη θάλασσα και πότε κάτω από την επιφάνειά της. Το στόμα της γέμιζε νερό και εκείνη το έφτυνε. Η αλμύρα του κόλλαγε στο λαρύγγι και στη γλώσσα της. Ένα κύμα πέταξε το ξύλινο κασόνι καταπάνω της. Ένα δεύτερο την έσωσε, καθώς μπήκε ανάμεσά τους, κι έτσι η μοιραία σύγκρουση αποφεύχθηκε την τελευταία στιγμή. Μόλις την τελευταία. Αρπάχτηκε με όση δύναμη της είχε απομείνει από πάνω του και το χέρι της άφησε μια μαύρη στάμπα στο μουλιασμένο ξύλο. Τη διέκρινε καθαρά μέσα στο απόλυτο σκοτάδι. Πώς μπόρεσε να δει με μάτια μισοτυφλωμένα από το μαζούτ; Ένα φεγγάρι κρυμμένο πίσω από τα σύννεφα δείλιαζε να φωτίσει το κακό. «*Ο Απόστολος; Πού είναι, Θεέ μου, ο Απόστολος;*» έψαξε τον αγαπημένο της. Φώναξε απελπισμένη το όνομά του. Ούρ-

λιαξε για να ακουστεί μέσα στην αντάρα της θαλασσοταραχής: «Απόστολε, Απόστολε!». Κάτι την ακούμπησε στο πόδι κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας. Δεν πρόλαβε να τρομάξει. Δεν είχε καν λόγο. Ο τρόμος ήταν εκεί μπροστά της, πιο ισχυρός από καθετί άλλο.

Απρόσμενα, ένα χέρι έπιασε το δικό της, γλίστρησε και ύστερα χάθηκε για πάντα στο μαύρο νερό.

Πρόποδες Πεντέλης

Σύγχρονη εποχή (Καλοκαίρι 2012)

Στα είκοσι έξι της χρόνια η Άρτεμις ένιωθε ότι κρατούσε ολόκληρο τον κόσμο στα δυο της χέρια. Και δικαίως. Ήταν νέα, όμορφη και ζούσε σε ένα προστατευμένο περιβάλλον, που δεν επέτρεπε σε εισβολείς να διαταράξουν τη γαλήνη η οποία ήταν προνόμιο της τάξης της. Μεγαλωμένη στην Αγγλία από Έλληνα πατέρα και Σκοτσέζα μητέρα, πριν από τρία χρόνια είχε εγκαταλείψει το Λονδίνο και τώρα πια ζούσε και εργαζόταν στη γενέτειρά της, την Αθήνα. Μοναδικός συνδετικός κρίκος των δύο πόλεων ήταν η γιαγιά της. Η «γιαγιά γλυκούλα», όπως την αποκαλούσε από τότε που ήταν μικρό κοριτσάκι. Η Άρτεμις της είχε μεγάλη αδυναμία και καθόλου δεν το έκρυβε, όπως το ίδιο συνέβαινε και με την ηλικιωμένη γυναίκα. Η «γιαγιά γλυκούλα» ήταν μια γυναίκα που όσοι δεν την ήξεραν καλά θα τη χαρακτήριζαν εύκολα εσωστρεφή και κλειστή, εγκλωβισμένη στον κόσμο της. Δεν έβγαινε συχνά από το σπίτι και αρκετές φο-

ρές οι φοβίες της γίνονταν έμμονες ιδέες που την έπνιγαν. Οι λίγοι, όμως, που τη γνώριζαν απ' την καλή και απ' την ανάποδη ποτέ δεν μιλούσαν με άσχημα λόγια γι' αυτήν.

Η σχέση των δυο τους, γιαγιάς και εγγονής, ήταν πολύ στενή και, όσο περνούσε ο καιρός, ο δεσμός που τις ένωνε γινόταν όλο και πιο ισχυρός, άρρηκτος θα έλεγε κανείς. Αυτή η προσέγγιση είχε φυσικά ευνοηθεί και από τη μετακόμιση της Άρτεμις στην Ελλάδα και τη σχεδόν καθημερινή τους επαφή. Η μια είχε αποδεχτεί τα κουσούρια της άλλης πολύ εύκολα κι έτσι η ζωή τους δεν φαινόταν να έχει κενά και ελλείψεις. Στις κουβέντες τους έλεγαν πόσο όμορφο θα ήταν αν γινόταν, κάποια στιγμή, να ζήσουν μαζί στο ίδιο σπίτι. Από τα παιδικά της χρόνια, όταν η Άρτεμις ερχόταν στη γιαγιά της Χριστούγεννα, Πάσχα και καλοκαίρι, την παρακαλούσε να πείσει τους γονείς της να την κρατήσει έστω μία χρονιά στην Ελλάδα. «Αφού και στο Λονδίνο σε ελληνικό σχολείο πηγαίνω. Τι θα πάθω αν με αφήσουν εδώ μαζί σου; Μια χρονιά μόνο, γλυκούλα μου... Σε παρακαλώ, θα το πεις;»

«Και ύστερα θα το φάμε μαζί το ξύλο από τη μάνα σου;» της έλεγε πειρακτικά, μα δεν της πήγαινε η καρδιά να της το ξεκόψει και εντελώς. Ωστόσο, η πολυπόθητη συγκατοίκηση δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ, αφού, ακόμα και όταν η Άρτεμις ήρθε για μόνιμη εγκατάσταση στην Αθήνα, κατάλαβαν και οι δυο τους ότι το καλύτερο θα ήταν να έχει η καθεμιά την αυτονομία της.

Άνοιξε την πόρτα του σπιτιού με τα δικά της κλειδιά. Από την πρώτη στιγμή που πάτησε το πόδι της στην Ελλάδα, η

γιαγιά τής το είχε ξεκαθαρίσει: «Άκουσε να σου πω. Αυτό το σπίτι είναι δικό σου. Δεν μπορεί να έρχεσαι σαν επισκέπτρια εδώ μέσα και να χτυπάς τα κουδούνια! Τα κουδούνια δεν είναι για σένα» είπε σταθερά και της έχωσε στη χούφτα μια δερμάτινη κλειδοθήκη με όλα τα κλειδιά του σπιτιού.

«Πω, πω! Τι ξεκλειδώνουν όλα αυτά;» αστειεύτηκε η Άρτεμις.

«Όλες τις πόρτες, εκτός από κείνη της καρδιάς. Η καρδιά θέλει τα δικά της κλειδιά και δεν χωράνε αντικλειδιά. Χώσ' τα τώρα στην τσάντα σου και κοίτα να μην τα χάσεις, γιατί καμιά μέρα θα πέσω και δεν θα μπορείς να μεις να με σηκώσεις».

«Τι είναι αυτά που λες, βρε γιαγιά;» πήγε να διαμαρτυρηθεί η κοπέλα, μα η ηλικιωμένη γυναίκα την έκοψε.

«Τώρα θέλεις να ακούσεις αυτό που λένε στο χωριό μου, από τι πάει ο γέρος; Άσ' το. Σίγουρα δεν θέλεις!»

Έτσι ήταν πάντα η γιαγιά με την Άρτεμη, έξω καρδιά. Και έμοιαζε σαν να μην την είχε βρει ποτέ στη ζωή της κάποια συμφορά.

Η Άρτεμις κουδούνισε τα κλειδιά της κλείνοντας την πόρτα πίσω της. Η μυρωδιά του τσιγαρισμένου κρεμμυδιού έφερε αμέσως το χαμόγελο στα χείλη της. Ήξερε ότι της ετοιμάζε το αγαπημένο της φαγητό, αφού η ίδια της το είχε παραγγείλει. Κολοκυθοκεφτέδες με γιαούρτι και άνηθο.

«Γιαγιά! Γλυκούλα, ήρθα!» Η φωνή της, με την ελαφριά αγγλική προφορά, ήχησε γλυκά σε ολόκληρο το σπίτι.

«Έλα. Στην κουζίνα είμαι» ακούστηκε εκείνη, προσπαθώντας να μιμηθεί τον τρόπο πουμίλαγε η εγγονή της. Γελούσε ολόκληρη.

«Κοίτα! Παγωτό παρφέ σοκολάτα από τον Βάρσο. Το αγαπημένο σου» της είπε και της έδωσε ένα φιλί.

Η ηλικιωμένη γυναίκα, που ήταν σκυμμένη πάνω από το τηγάκι της, γύρισε και της χάρισε το πιο γλυκό της χαμόγελο. «Θα το τσακίσουμε» είπε με βλέμμα πονηρό. «Βάλ' το στην κατάψυξη!» Έπειτα κοίταξε πίσω από την κοπέλα. «Ο λιμοκοντόρος μας δεν μας έκανε τη χάρη να έρθει;» ρώτησε κάπως επικριτικά.

«Γιαγιά! Μην τον λες έτσι. Πόσες φορές θα σ' το πω;» τη μάλωσε η Άρτεμις, πασχίζοντας φιλότιμα να πάρει το αυστηρό της ύφος. «Ο ένας προκομμένος, ο άλλος λιμοκοντόρ... ούτε να το προφέρω δεν μπορώ. Κανένας πια δεν σου αρέσει;»

Ωστόσο, το γάργαρο γέλιο της γιαγιάς δεν της άφησε πολλά περιθώρια για σοβαρά παράπονα και παρεξηγήσεις. Την παρέσυρε κι εκείνη στο γέλιο και η υπόθεση έκλεισε εκεί. Η Άρτεμις έβαλε το παγωτό στην κατάψυξη και άρπαξε έναν κολοκυθοκεφτέ που της τον είχε έτοιμο σε ένα πιρούνι. «Μμμ...» έκανε σχεδόν ηδονικά στην πρώτη μπουκιά. «Σε συγχωρώ... σε συγχωρώ για όλα, γιαγιά μου».

«Όχι, δεν με συγχωρείς. Απλώς γνωρίζεις πολύ καλά ότι δεν λαθεύω ποτέ. Για τον προηγούμενο δεν είχα δίκιο; Εκείνον τον μικροτσού...»

«Σταμάτα, σταμάτα, δεν θέλω να ακούσω άλλο!» τη διέκοψε η Άρτεμις και ξεκαρδισμένη έκανε να κλείσει τ' αυτιά της.

«Ίδια η Λόρνα η μάνα σου μας έχεις βγει κι εσύ. Παρθενόπη...» σχολίασε η γιαγιά υψώνοντας το φρύδι της και έστρεψε την προσοχή της στο τηγάκι. «Τελειώνω. Αυτούς

βγάζω και καθόμαστε να φάμε. Θα σου βάλω και μερικούς να πάρεις μαζί για τον τζιτζιφιόγκο σου» της είπε και κρυφογέλασε.

«Ο Γιάννης με τα χίλια ονόματα» είπε και αναστέναξε παιχνιδιάρικα. «Ηθελα να 'ξερα πού πας και τα βρίσκεις...» αποκρίθηκε η Άρτεμις πρόσχαρα. «Πού θα φάμε;» τη ρώτησε δυνατά, για να ακουστεί η φωνή της πάνω από τον θόρυβο του απορροφητήρα.

«Πίσω στην αυλή. Έχει πέσει σκιά τώρα και δεν κάνει πολλή ζέστη».

«Πάω να στρώσω τραπέζι» αποκρίθηκε η κοπέλα και ταυτόχρονα πήρε ένα τραπεζομάντιλο από το συρτάρι και βγήκε από την κουζίνα.

Αρκετή ώρα αργότερα, καθισμένες οι δυο τους στις μαξιλάρες μιας διπλής κούνιας με τέντα, απολάμβαναν το παγωτό τους θαυμάζοντας τη θέα που απλωνόταν πέρα από τα καλοκαιρινά τους παπούτσια. Βρίσκονταν στο πιο ωραίο σημείο του σπιτιού. Δίπλα τους ήταν το σπιτάκι του κηπουρού και γύρω τους έθαλλε ο κήπος, που αντιστεκόταν στον χρόνο, παραμένοντας θαρρείς πεισματικά σε μια περασμένη δεκαετία. Μυρωδιές, χρώματα και αύρα βγαλμένα όλα από ελληνικές κινηματογραφικές ταινίες του '60. Η ηλικιωμένη γυναίκα έσπρωξε με το πόδι της το ένα παπούτσι και το έβγαλε. Έπειτα έβγαλε και το άλλο. «Πέταξέ τα κι εσύ να νιώσεις την ατμόσφαιρα της νύχτας στα δάχτυλά σου» είπε ψιθυριστά στην εγγονή της, λες και μοιραζόταν μαζί της κάποιο μυστικό. Εκείνη δεν χρειαζόταν δεύτερη προτροπή. Τέντωσαν τα πόδια τους μπροστά και

τα φωτάκια της πόλης λαμπύρισαν ανάμεσα στα δάχτυλά τους.

«Κοίτα. Έχουμε ίδια δάχτυλα» παρατήρησε η κοπέλα.

Η γιαγιά, που καταλάβαινε εδώ και ώρα ότι η εγγονή της ήθελε να της ανοίξει κάποια κουβέντα αλλά δεν έβρισκε τον τρόπο, δεν την άφησε να δυσκολευτεί περισσότερο.

«Αυτό θέλεις να μου πεις ή μου ετοιμάζεις κάτι άλλο;» τη ρώτησε ευθέως.

Η Άρτεμις την κοίταξε και χαμογέλασε αδέξια, δίχως να μιλήσει.

«Έλα, άντε. Να το πάρει το ποτάμι» την παρότρυνε.

«Τι να πάρει;» καμώθηκε την ξαφνιασμένη η κοπέλα.

«Πες μου, κορίτσι μου, τι συμβαίνει; Τι θέλεις να μου πεις;»

«Αμάν, βρε γιαγιά, δεν μπορεί κανείς να κρυφτεί από σένα με τίποτα!»

«Όχι, δεν μπορεί. Έλα, λέγε και άσε τις περικοκλάδες για τις πέργκολες. Εμείς τα λέμε όλα. Έτσι δεν είναι;» Προφέροντας αυτή τη φράση, ένιωσε μέσα της ένα τσίμπημα πόνου. Κάθε φορά που την ξεστόμιζε, πάντα μια παλιά πληγή άνοιγε στο στήθος και την πόναγε.

Η Άρτεμις αναστέναξε γλυκά και, σαν να είχε προβάρει πολλές φορές τα λόγια της, ξεκίνησε δειλά: «Να... συζητήσαμε με τον Γιάννη και το αποφασίσαμε. Τα Χριστούγεννα λέμε να παντρευτούμε...». Ένα λαμπερό χαμόγελο φώτισε τα μάτια της, που αναζήτησαν την επιδοκιμασία στο πρόσωπο της γιαγιάς της.

Εκείνη, δίχως να μιλήσει, της άγγιξε με την παλάμη το γόνατο και άφησε το βλέμμα της να πλανηθεί και πάλι στον

ορίζοντα. Να χαθεί. Κάτι σαν θλίψη πέρασε από μπροστά της, γρήγορη σαν χελιδόνι της άνοιξης, και χάθηκε το ίδιο βιαστικά. Μετά από μικρή σιωπή άρχισε να σιγοτραγουδά με βραχνή φωνή, γεμάτη συγκίνηση: «*Σήμερα γα- σήμερα γάμος γίνεται, σ' ωραίο περιβόλι, σ' ωραίο περιβόλι...*». Την ίδια στιγμή από τα μάτια της άρχισαν να κυλάνε δάκρυα. Ένα μικρό ρυάκι ακολουθούσε την πιο βαθιά διαδρομή μέσα στις αυλακωσιές των παθών της και έσταζε σε μιαν άκρη του ουρανού· εκεί όπου μαζεύονται τα δάκρυα των ανθρώπων.

Η Άρτεμις σάστισε, αφού, από τη μια, δεν μπορούσε να κατανοήσει αυτό το συναισθηματικό ξέσπασμα της γιαγιάς της και, από την άλλη, ίσως ήταν η πρώτη φορά που την αντίκριζε να κλαίει. «Ε, σταμάτα να κλαις. Δεν θα πεις κάτι;» τη ρώτησε νιώθοντας άβολα από τη στάση της.

«Τι άλλο θες να πω; Κοτζάμ τραγούδι του γάμου σου τραγούδησα. Με έχεις ξανακούσει εμένα να τραγουδάω; Αποκλείεται! Και μάλλον δεν προβλέπεται να με ξανακούσεις». Χαμογέλασε και την κοίταξε βαθιά στα μάτια. «Να κάνεις αυτό που κρίνεις, αυτό που νομίζεις ότι πρέπει να γίνει. Ακολούθα την καρδιά σου και μείνε πιστή στις αποφάσεις σου. Αρκεί να είναι δικές σου. Αρκεί να το θες με την ψυχή σου. Με την ευχή μου, κορίτσι μου. Όλα να σου πάνε όπως τα έχεις ονειρευτεί».

«Ευχαριστώ, γιαγιάκα μου. Δεν ξέρεις πώς το περίμενα αυτό» αποκρίθηκε με χαρά η Άρτεμις και την αγκάλιασε με αγάπη.

«Ποιο; Την ευχή μου περίμενες;»

«Ναι...»

«Μπα σε καλό σου! Και ήταν ανάγκη να σκαρώσεις

ολόκληρο γάμο για μια ευχή; Δεν ερχόσουν να σου δώσω πέντ' έξι να 'χεις να πορεύεσαι;» Σκούπισε από τα μάτια της δάκρυα κι αινίγματα και χαμογέλασε με τρυφερότητα στο πλάσμα που λάτρευε.

«Κάτσε, κάτσε μισό λεπτό. Πρέπει να πάρω τον Γιάννη να του το πω. Περιμένει πώς και πώς αυτό το τηλεφώνημα. Θα χαρεί πολύ, και το χρειάζεται. Τον τελευταίο καιρό δείχνει κάπως κουρασμένος. Μέχρι και στη δουλειά είναι άκεφος – και ξέρεις πόσο εργατικός είναι» της είπε και έπιασε το κινητό της. «Αυτός νομίζει πως δεν τον συμπαθείς και πολύ» είπε με ψιθυριστή φωνή περιμένοντας να της απαντήσει.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

*Τις σπουδαιότερες διαδρομές τις έχεις
ήδη κάνει ψάχνοντας να βρεις τον χάρτη σου.*

8/12/1966, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΩΡΑ 02:06.

SOS από Ηράκλειον.

Στίγμα μας: 36° 52' Β., 24° 08' Α. Βυθιζόμαστε!

Ο ασύρματος του πλοίου σιγεί, όπως και οι φωνές των επιβατών. Η Ειρήνη με τον Απόστολο, που ξεκίνησαν για το ταξίδι της ζωής τους, τώρα παλεύουν να τη σώσουν. Η μάχη με τον ασύμμετρο εχθρό είναι μεγάλη και άنيση. Ποιος θα σωθεί; Ποιος θα χαθεί;

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ.

Η Άρτεμις, τρεις μέρες μετά τον θάνατο της γιαγιάς της, ανακαλύπτει μερικές ξεθωριασμένες εφημερίδες μιας άλλης εποχής. Σε πρώτο πλάνο βρίσκεται το ναυάγιο του «Ηράκλειον». Η γυναίκα που αντικρίζει στην κυκλωμένη φωτογραφία της θυμίζει τη γιαγιά της. Ίδιο όνομα, ίδιο πρόσωπο, μα διαφορετικό επώνυμο. Δίχως να το γνωρίζει, κρατά ένα κουβάρι με αγκαθωτά νήματα, που, καθώς ξετυλίγεται, τα αγκάθια του χώνονται βαθιά στην καρδιά της.

Κύθηρα, Αθήνα, Παρίσι.

Ένα μυστηριώδες τρίγωνο,

ένα ταξίδι που δεν τέλειωσε ποτέ.